

CHANSON

(17)

AR PEVAR ELEMANT

Voar un ton charmant.

Declaratio, Deus, sermonum tuorum

Illuminat et da parvulis intellectum :

**Comzo Doue a zo gouir, me ar scritur ancien,
Hag a deu d'illuminan an oll grouadurien.**

**O Doue, conservateur d'ar bed ha d'an astro,
Mestr an tron ha souveren voar an holl sperejo,
Me ho ped a vouir galon, dre vouir humilite,
Da rei d'in hoc'h assistanç, p'am euz necessite.**

**Organ deus a Speret-Glan, trompill an Aviel,
Ha spont an drouq sperejo, 'mer bastoret santed,
Ha c'houi, tensor pricius, divoar sijen ho cloar,
Deut da grevât ma speret, augmentet ma memoar.**

**O Majeste adorab, sclerder ar sperejo
Ha curunen an holl sãent, joaustet an Envo,
Accordet d'in-me ar c'hras, mar d'eo ho madeles,
Ma gomposi eur chanson d'in-me ha d'am mestres.**

**Neubet am eus a study, yaouanquiq on en noad
Antreprenet am eus mui, evit n'en on capap ;
Nemerdoc'h c'houi, ma Doue, rose d'in sclerijen ;
Me a c'houl hoc'h assistanç, quent quemer ma fluen.**

**Breman c'houlenan avis, n'on obstant d'am adres,
Ous chefo'n departamant, a re'r rouanteles,
Rag an amser omp en-hy, herve m'intantion,
N'eller pretantin netra, nes ar bermision.**

Me antrepreno breman, en quis un den zavant,
Deus quement a habito ar pevar elemant,
Deus a aumant an douar, a bet zo a amzer,
Hag holl effejo an douar, ar re-se a zo scler.

Hag an elemango fan, zo silvidic ive ;
Quement den zo voar ar bed n'anav quet aneze
O felletin leverio, e quever merquet-ze
Eus a be lec'h e teuont, bag ho antiquite.

En toes an holl bobl ar bet, ne vo biquen ganet
Nemert tri den, hep mui qen, exant deus a bec'het :
Evit laret dac'h piv int, vo quet hir ma discour :
Ar Voerc'hes hac he Mabic, ha sant Ian-Vadezour.

Heol, Loar, Mars ha Mercur, hui zo planeteno,
Jupiter, Venus, Saturn, sez a zo en envo,
Ha dindan an hini 'nê vo concevet un den,
Vo ret d'ean heuill he sor, honnez vo ous hen ren,

Poend ec'h eo d'in comanç disclerian an tenor
Deus ma bue malerus ha demeus ma goal sor :
Rac-se 'ta, tudo yaouanq, me deu d'ho suplian,
Pa glefet avijo mad, tachet da bratican.

Quent 'vit avanç d'avantach hiroc'h gant ma histcar
C'houlan assistanç Roue an env hac an douar.
O ma Jesus admirab, carguet a sclerijen,
Disquenet eur zel hep quen voar ma zevoalijen.

Me zo eur c'hloarec yaouanq, elevet gant respet,
A zo'c'h habitan scolio, boe ma hellan monet,
Hag a deu da disclerian, gant cals deus a c'hlac'har
Tenor deus ma flaneten, boe m'on voar an douar.

Me'm euz choaset 'vit mestres a vravan femellen
A gement a zo bremant voar an douar o ren ;
Dre he demarch agreabl, hag he zello mignon,
Ec'h eo deuet a ben da c'honit ma c'halon.

N'en eusquet 'bars en Urop, en Afriq, en Azy,
A guement ouffe bean comparajet out-hi :
Rac honnez a zo charmant, quen guê ha quen lijer,
Ne gavin quêt er bet-mau he far en nep manier.

— 3 —

Quenta am boa bet biscoas an enor d'he goelet,
 E voa da zul an Drindet, 'bars en pardon Berc'het,
 Hag enon he remerquis, gant calz ha blixdur,
 He graço hac e feçon, he guenet dreist natur.

He dou lagad a verve 'vel an heol ardant ;
 He diou jod ru, he zal goen evel un diamant,
 Quen e tenis da sonjal em c'halon, em speret,
 E voa un êl deus an env disquennet.

Dar c'houls-ze me voa yaouanq o quitat ma studi,
 Ha me sonjal, em speret, monet d'he saludi ;
 An abofter am delc'he, dre ma voan re yaouanq.
 Ne voaren quet ar feçon nac an tu da barlant.

Me ho salud, merc'h yaouanq, ma deut d'am bôrmeti.
 Da guerzet en ho quever un daou pas, pe un tri,
 'Vit clevet ho santimant me a zo deseignet
 Da gontan dac'h ma hini, o ia, mar permetet.

Pen eo ho madeles, den prudent ha den gue,
 Anes bean meritet rein din an enor ze,
 C'houi neus un êr graciis hac ive eloquant,
 Hac e ra plijadur d'in ho clevet o parlant.

Me e requet, merc'h yaouanq, deimeus a vouir galon
 Gallout dont da rentin dac'h ar zatisfaction,
 Dre n'en eusquet bet biscoas dirac ma daoulagat
 Eur femelen e vije quement a c'houi d'am grat.

Me a garre, merc'b yaouanq, e teufac'h da larret
 Ha me zo d'ho santimant, evel m'an eus souhet,
 Ha, mar deo evidon fidel hoc'h amitie,
 Me a dougo dac'h respes en durant d'am bue.

O leal, sur, den yaouanq, me deu d'oc'h admirar
 M'ouffen n'ho pe quet deseign da dont d'am zraïssan ;
 Me a hell assurin d'ac'h, o ia, gant guirione
 Em euz gravet em c'halon 'vidoc'h un amitie.

Arsa eta, merc'h yaouanq, me e deu d'ho henvel
 Ma hol fianç er bed-man, ma charante fidel,
 Retoublomp hon amitie ha formomp eur chaden
 Taehomp d'he ober erfat, 'vit na doro biquen.

O leal, ma servijer, hardi hel lavaran,
Mar n'oc'h quet d'am santimant, neus den var a bed-man
Rac a boe 'r momet quenta am eus bet ho quelet,
Hoc'h eus charmet ma c'halon, goneet ma speret.

Arsa eta, ma mestres, me a deu d'ho credin,
Hag a guemer un exemp demeus a Zachari
P'annonças an el d'ean donediguez he vab
E voa rentet nao mis mud dre ma voa incredab.

Pa voeler daou assambles o heuil gant an hend mad,
N'eus cap den danombrin pet ve drouq coms voar ho stad
Rac-se 'ta, ma gouir vestres, ne deut quet da gridi
Er goell deodo milliguet gant ho hipocrisy.

O leal, ma servijer, me a hell assurin
Ha pa ve ar bed antier tout ous oc'h enebin,
Me deu da demoignin dac'h, o ia, gant guirione
Birviquen na vanquin dac'h deus a fidelite.

Ho propojo admirabl, hac ivé ho furnes
Am laqua da gonsiout ferm en oc'h, ma mestres,
Rag hag e ve roet d'in tout o'il vad ar bed-man,
Ne oufenquet birviquen dont d'ho tisoblijan.

En em gonsolomp eta, han eil hac eguile,
Ha quemeromp confanç, ebars er guir Doue,
Delc'homp bepret entrezomp un amour mutuel,
Vel ar patriarch Jacob hac e bried Rachel.

Poent eo dimp finissant' e-mei, ma servijer,
Pa zelan etrezeg an eol a zo arri izel ;
Tachomp da vean fidel dar pez hon deus laret
Ha retornet adare, quentan ma helffeit.

M'en em gavot, ma mestres, na vo quet adale,
Hir e-caven an amizer hep clevet ho soare,
Rac dà c'honit ma c'halon hoc'h eus c'honi ar buissanç.
Ha ne squisen birviquen e bars en ho presanç.

Pa-guittaïs anezi, ha me tout ac'hane
Gant eur speret quen contant evel bini an ele
Pe 'vel Lazar resusitet dre ordrenanç Jesus
Da anong da dud ar bed ar flammo malhurns.

Quemer poan, eme Jesus, evit rei da entent
 Da nep a zo er bed-man dibourve a squient
 Ha carguet ho c'halono a viço grienet,
 Petore gloar hac enor zo dezhe preparet.

Pa ran me reflexion voar gomzo ma mestres,
 Hac ebars ar scriturio 'm eus lennet alies,
 Ne gavant quet ar merc'het dign deus a bromesse,
 Rac zavantoc'h evidon zo bet tromplet gante.

Da guentan voelan merquet nep a ve elevet
 Bars en-enor hac en gloar a-ve prest disquenet
 Ha dindan ar c'homzo douç a zo ar vunum vrás,
 An nep en deus dout a ze, lennet bue Judas.

Ha lennan me ar scritur, cavan merquet enhan
 Goassan maleurio a zo arriet er bed-man,
 A zo bet c'hoarvezet tout, o senti ous merc'het,
 Nep ne voar quet dre penos, tostaet da glevet.

Bars er barados terrest, Adam, hon tad quentan,
 Q senti ouz he bried 'nem livras da Zatan,
 Ha Zalomon, roue fur, zo ive eun test mad,
 O sentin ouz ar merc'het 'nem rentas miserap.

Samson eo crevan den zo bet biscoas er bed ;
 Dre he amour a *Dalila* he ners en deus collet.
 C'hoas eo merquet ousper, penos David, roue,
 En em rentas malhurus o ravis Betzabe.

Nonobstant da guement-ze, c'hoas ami eus ar greden
 E hel bean ma mestres ma boneur souveren ;
 Mar me ma c'hontantamant ha ma flijadures
 Heuillin ezetoc'h an hent deus ma silvidiguez.

Me a ia c'hoas eur veach betec ty ma mestres,
 Contantamant ma speret, ma oll blijadures,
 Rac hones zo an objet demeus ma amitie,
 Gravet eo em c'halon betec fin mabue.

Me ho salud, ma mestres, gant hoc'h ér eloquand
 C'houi a deu d'em remplissan deus a gontantamant ;
 Hir e cavan an amzer en quei ha ma renquet
 Nac'h ousin-me ho presanç, guir objet ma speret.

N'allanquet, ma servijer, dont da demoingnin dac'h
Un amitie impar e dougan evidoc'h,
Rac ho comzo admirab ho deveus ma charmet
Hac e attir ma c'halon bep heur na bep momet.

Me lar dac'h ma mestres ha ma muan caret,
N'en eus momet bars en de na ven guenec'h occupet,
Pa deuan da gontempli an douster ho pizach
Nemert ho severite em rent afflijet bras.

Ne gavinquet birviquen 'bars en Franç an antier
Un den ve huen vertuus ha c'houi, ma servijer,
Rac agreabl hoc'h d'an holl, zavant ha studiet,
N'en eus den voar ar bed-man eveldoc'h d'am souhet.

Me deu d'ho trugarecat demeus ho madeles,
Rac oblijet ez on dac'h en durant d'am bues ;
Birviquen na vanquin dac'h 'tre ma vin er bed-man,
Me a deu da laret dac'h quen a vo ar c'hentan.

Quen a vo ar blijadur d'allout en em voelet,
Pa vec'h em c'homagnunes, ve joaüs ma speret ;
Mar gallan me eur voech ober ma bolante,
Ni a vezu unisset gant ar c'hraç a Zoue.

Salud dac'b, o ma mestres, rouanes ma c'halon,
Contantanfant ma speret, ma recreation,
C'houi en deveus ar pouar gant o sello mignon
Da joaussat ma speret p'am be affliction.

Ha me o sonjal neuze a defoa chanchamant,
Voa daero'n he daoulagat, c'arguet a nec'hamant,
Brassoc'h e-voa he dezir 'vit ne voa he galloud,
Irisquin a re he glac'har, he chagrin, he hirvout.

Allas ! o ma servijer, me am eus eur c'helo
Hac a laqua ac'hanon da scuill cals a daero.
Me renq eurejin un den vit plijout d'am ligne,
Pe vin privet 'vit biquen demeus he oll danve.

Me lar d'ac'h, ma servijer petra eo ar sujet,
Corrompet eo ar bed a deodo milliet ;
Detraciet ez oc'h ganté d'am holl famill memes ;
En em antretenin quen n'ellomp biquen james.

Faussamant on accuset, ma mestres, Doue oar,
 'Vel ma oa gret da Joseph gant pried Putifar,
 A guemeras holl dud he si, faus testo voar nean,
 Contraignet gant an droug el d'ober hen punissan.

Pa glevan ho prepojo e crenan gant eston,
 Laquat a ret ar flecho da biquat ma c'halon ;
 Quement a despet am eus o clevet ho comso,
 Ma c'hon rentet quen fatic easi pal d'ar maro.

Brassoc'h eo ma glac'har vit n'en è ho hini,
 Rac despet d'am santimant a renquan demesi,
 Ze a attaq ma c'halon da vean languissant ;
 Me n'embo voar ar bed-man nemert poan a tourmant.

Adieu dac'h 'ta ma mestres, plijadur ma speret,
 Me a garje n'am ije birviquen ho quelet ;
 Ne n' vijach quet queriec d'am rentan glac'har,
 Biquen ne rejouissan, tre vin voar an douar.

Me zo 'n eur goal blaneden hac ive en goall sor
 Evel ma oa goejal Nabuchodonosor,
 Noa transformet 'n un ijen en pad sez vla amzer,
 Rencout peurin evelte, sonjite en he vizer.

Otro Doue, ma guir vestr, guir roue an envo,
 Heman a zo din birvoud, glac'har bras a canvo,
 Pa renquan me dilesel, ma Doue, ma c'harante,
 Biquen na rejouissan tre ma vin en bue.

Me a ell cavet breman quement deus a c'hlac'har
 Evel m'en defoa gouejall ar roue Baltazar,
 Pa voa scrivet 'n he bales : *Mane, Thecel, Pharès,*
 E voa queriec he bec'het ma colje e vuez.

Anoncet e voa dean dre prophet Daniel
 Voar 'bars tri deves gouude e-teuje da veryel :
Et in peccato vestro vos moriemini;
 Ebars creis en da bec'het, roue fall, e varvi.

'Neus netra voar ar bed-man capab d'am c'honsolin
 O rencout ho tilesel : ze ra din glac'harin ;
 Maro eo ma c'halon gant glac'har ha huanat
 Pa renquan ho tilesel ha rencout ho quitat.

O den just Mathuzalem, c'houi 'n eus renet certen
Ar c'hossan voar an douar deus ar grouadurien;
Mes nonobstant doc'h oll noad heusquet bet mui dourmant
Evit n'em eus me deja ha me bean yaouanq.

Me'm boa laquet em speret ha ne gredjen biquen
Vije troc'het, na toret ar mail deus hon chaden ;
Mes breman p'en eo briset dre lec'h ma voa'r c'hrevan
Quement armurier zo'n Franç n'int quet cap d'he soudan.

Goeachal, ma servijer, hon defoa dignite
Ha plijadur assambles, ha pep prosperite ;
Mes breman a voelan-mé hon bezo un amzer
Ha ne bromet dimp netra nemert poan ha miser.

Certen 'vit ar voeaj-man, me lar dac'h, ma douç quer,
Mar domp bet ni evurus, ha gue en peb amzer ;
Hon deus breman un amzer a zo contrel meurbet
Troet eo ar fortun, crenamant 'en hon enep.

Ila bepret eman an den voar ar rot ar fortun
An oll a ia voarnezi, quen couls nobl ha commun ;
Pa ve'n voar lein ar rot ebars er plac quentan
Neuze sonj en he speret ne ell biquen manquan.

Nemert allas ! pa gomanç an den ques da ruilla
Neuze ia aneubeut don mui ous mui da netra:
Couscoude e laran c'hoas n'en deus netra crevoc'h
Evit an amitie, an union hag ar peoc'h.

Pa ne allan quen avanç, e ret din aretin,
Ma c'halon deu da rannan ha ma goad da fourmin ;
Hac evel-se n'ellan quet resistan onti pell,
Zeret eo ma c'halon vel gant un tol mortel.

Adieu a lavaran dac'h, ar voej-man, plac'h mignon,,
Hirvoudet on gant glac'har, ha mantret m c'halon,
Pa n'ellomp bout unisset hon daou voar an douar,
Graç d'imp da en em voelet un deves bars er gloar.

Hac hi, eyel eur sant Per, da commandant da voelan
Pa voelas e voa ret d'imp enim dispartian :
Rac daëro hon divlagat boulade'n hon c'hichen
Quen a diruille an dour evel eur ruselen.

Pa deuan me da sonjal ebars en amitie
 Pini voa bet pell amser 'tre ma mestres ha me,
 Hag a deu da finissan breman presantamant,
 Ze a laqua ma c'halon da vean languissant.

O planeden diréglet hag ive violant
 Caletoc'h vit baren dir, min, houaru pe zimant ;
 Me lavar did un dra pehini a zo guir,
 Penaos e c'helles-trezin eur galon dir.

N'eus netra var an douar a displich d'am speret
 'Vel ma ra ar medisant he deot milliet.
 Bepret maint o tecrian holl faoto ar re all,
 Hac ho re ho unan a viront didamall.

Arsa 'ta, teot milliet, me deu daz teteslan,
 Rac goas eo en douar ma querses voar nean ;
 Rac en lagat ar re all a voeles ar blouzen,
 Hag an treust en ez hini na voelesquet certen.

Me a ro dac'h un avis, me ho ped, hen heuilet,
 Ne deut james da gridin er goel deot milliet
 Pa vo 'n ho compagnones, e vo ous ho meulin,
 Pa guittaou ac'hanoç'h rei met ho tetractin.

Mes, allas ! o ma c'hrouer, pa ran refliction
 D'ar gomplesanç a lequen da cheleou detraction,
 Preferet ez int arri voar ho courc'hemo
 Quen a meus confusion o sellet an envo.

Salome, Herodias, hag Illeodes, treïtour,
 T'en defoa gret dibenna sant Yan a Vadesour,
 O dances milliet, Salome execrap,
 T'en defoa renquet cavet pen sant Yan voar eur plat.

Herodes re neuse fesonio da gavet
 Eur regret vras o vesan distrujet eur prophet ;
 Mes herve'n tado santel ha chefo an Ilis,
 Regret ar roue Herod ne voa nemert fentis.

Quement a res Herodes oc'h exerc cruauté,
 Oc'h ober disrujan sent ha lasan bugale,
 Mes quent 'vit fin e vue, herve lar ar scritur,
 E voa breinet gant laournes, devoret gant austur.

Petra a servij d'an den tenan'r re all a boan
Pa na hell quet en em exanti he-unan ?
Rac ha pa vije un den creis eur pales aour,
Ma n'eusquet he plijadur, me lavar eo paour.

Ne desiromquet, 'me'r prophet, cavet pell da vevan ;
Mes tachoinp d'ober ervat queit a vemp er bed-man :
Rac, 'vel ma lar sant Jerôm, ne dal quet studian re,
Ma ne'n dese quet un den a soing deus'he ine.

Me a ro dac'h an-avis brema, tudo yaouanq.
Na choaset quet 'vit mestres eur plac'h a vezò coant ;
Rac na deufe ar re all da zonet d'he choant ;
Chetu d'ac'h un exemp caer-dirac ho tiou lagat.

Me eo ar malerussan so bremar voar ar bed
Pa'm eus renquet dilezel ma guir vuan caret,
Pa n'ellen he eurejin en despet d'he c'herent,
Mantrret eo ma c'halon quen n'allan laret quen.

Pa deuan me da sonjal em amzer dremenet,
Ebars en hini presant, hag hini da donet,
Eo achu ma c'halon, ma ners ha ma chourach,
Hirvout, tourmant ha glac'har em eus evit partach.

Otro sant Per biniet, c'houi voa ar chenta Pap,
Diguenac'h e choulenan a vouir galon ar menat,
Pe'n e c'houi delc'h an tresor voar bates ar roue'n tron,
Mar medi en ho pouar reit din consolation.

Ha me ho clevet eur woes a esplique erfat,
Me ho ped, cloarec yaouanq, deuet da joaussat :
Me a zo digaset dac'h en quis eur messager
De meus hag a beurs Doue, ho mest hag ho crouer.

Ego sum vox clamantis benigne in deserto ;
Me a zo eur woes humen ebars en desercho,
A zo' crial ous ar pob hac ous ho suplian
Evit en em brepardin quent quitat ar bed-man.

An den a ve badeet, a zo preciussoc'h,
Ornet deus a peb graço hac a bris huelloc'h,
Coustet queroc'h da Zoue, ha mar deu da bec'hin
Neus nemert ar binijen capap d'en reparin.

Sonjet en mary saint Stephant, mignon bras d'an Drindet,
 Pini voa ha dolio mein he esquern meunriset,
 Ha ive Eliacim, Per, Pol ha saint Clemant,
 O caret Jesus-Christ o deus souffret tourmant.

Otro Doue, guir grouer deus an natur humen,
 C'hui en deus crouet ar bed ganteur gomz hep mui quen,
 Hac en deus formet an den hanval eus hoc'h imaj,
 Evit donet d'ho meulin ha da rentin d'ac'h graç.

C'houi, dre ho craç infinit a roas da Jonas,
 En assuranç, he vue 'bars creis ar mor bras,
 Pini voa certenamant gant eur balen lonquet
 Hac ouspen dean voa bet nombr bras-ha-brophedet. —

Doue roas da Voys pouar dre ho vertu
 Da guittat deus an Egypt, ha tremen ar mor Ru,
 Rein d'an he c'hourhemeno betec eur zilabren
 Quen e chomas ar c'homzo gravet ebars er vein.

Abraham, me ar scritur, nefoa bet an enor
 Da gavet Doue gantan da brejan ouz he dol
 D'Ysac e laras a voa en graç ar Speret-Glan,
 Hac a rampliche ar bed ebars en un instant.

Doue lavaras ouspen demeus he c'heno prop
 Pa'n e foa diasset on el da c'houren ous Jacop,
 Penos vije biniet he raç hac e ligne,
 Ha deus a famill Juda vije'n hini hon prenje.

O Aristot malhurus, dit-te e tisclerias
 Voa nemert ar guir Doue pihini da groas,
 Ha te an doueo faus abreferjont voar nan,
 Couls a te, den malerus ha renquan finissan.

Na David na Zalmon na quen nebeud Cibil,
 Na Samson, an den creo, nac ar superb Vicil,
 Ar sent hac ar prophedet, princet ha rouane,
 Nemert eur spas a amzer n'e renet ho pue.

Neron ha Tiberius, daou empereur cruel,
 Non obstant d'ho fuissanç ho deus renquet mervel ;
 Antiochus ha Cesar, Romulus ha Pompe,
 Holl deus renquet finissan ha ni a rei ive.

Abraham ha Isaac, ar patriarch Jacob,
Ha Jeremi, ha Jesse, hag ar patient Job,
Hag ive femelen goant caer meurbet en guenet,
Voa hanvet Cleopatre zo ive finisset.

Er blaves-nav-daou uguent goude an trivoac'h cant
Eo compostet ar son man gant cals a nehamant.
Evit esplican ma noad evel mac'h eo gleet,
Nao mil cant uguent deves a zo 'boe m'on ganet.

Ar son-man zo compostet gant eur c'hloarec yaouanq,
A zo natif hag e chom 'bars en canton Guengamp,
En parous Ploumagoar eo ganet hac elevet,
He hano zo dre scritur Voan-Mari Mazevet.

Ar menat a c'houleannan 'bars en fin ma chanson,
Mar d'eo ze agreab da vouir roue an tron,
Evit quement he c'heleo couls en de vel en nos,
Ar bonheur da jouissan demeus ar barados.

Lanhon, en ti intavez Ar Goffic, mouler-levrer.